

TOCH KERSTFEEST

ANNIE SANDERS

Hanneke komt uit school. Ze loopt langzaam, ze heeft ook zoveel te denken en dat kun je 't best doen als je alleen bent.

Hanneke is vaak alleen. Ze heeft geen zusjes of broertjes, haar moeder is gestorven toen ze nog in de wieg lag en haar vader is op zee. Daarom woont ze bij moeders zuster, tante Dirkje, die zelf geen kinderen heeft. Maar tante is de hele dag druk bezig, ze heeft een groentewinkel en kan zich niet veel met het nichtje bemoeien. Zo komt het dat Hanneke zich haast altijd in haar eentje vermaken moet, want ze is niet sterk en kan lang niet aan alle spelletjes van de schoolvriendinnen meedoen. Maar Hanneke vindt dat alleen-zijn niet erg, ze is het gewend. En vandaag is 't juist wel prettig, want er is iets waar ze heel diep over na moet denken, en daarom loopt ze nu ook niet zo vlug naar huis als anders.

Daarstraks in 't speelkwartier heeft het meisje dat op school naast haar zit, gevraagd of ze overmorgen met haar mee naar de Zondags-school gaat.

„M'n omoe zei dat ik 't maar eens vragen moest!” heeft ze er bij gezegd. „'t Is er zo fijn, je leert allemaal mooie versjes en de juf-

frouw vertelt twee verhalen, één uit de Bijbel en één uit een boek!”
„De Bijbel, wat is dat?” heeft Hanneke gevraagd. „Is dat ook een boek?”

„Ja, maar geen gewoòn boek. Het boek van de Here Jezus, zegt omoe altijd!”

Hanneke weet niet wie de Here Jezus is, en ze heeft ook geen tijd meer gehad om er haar buurmeisje naar te vragen, want de schoolbel ging en ze moesten naar binnen.

Toch heeft het andere meisje om halftwaalf nog gauw even aangedrongen:

„Ga je dan mee Zondagmiddag? ’t Is in de school op de Rozensingel, en ’t begint om twee uur. Je mag ook wel eerst bij òns komen, wij wonen er vlak tegenover. Ik zal aan de deur gaan staan, dat je zien kunt welk huis het is!”

„Ja maar” — is Hanneke er voorzichtig tegenin gegaan — „ik weet niet of ik wel mag van m’n tante!”

„O, dat zal best meevallen. Ik mocht eerst ook niet van vader en moeder, maar omoe heeft net zo lang gepraat tot ze ’t goedvonden!”
Zie je, en over dèt gesprekje loopt Hanneke nu op weg naar huis zo diep na te denken. Haar vriendinnetje heeft goed praten. Zij heeft geen omoe die voor haar kan pleiten, en de Rozensingel ligt wel een halfuur van hun winkel af. Tante Dirkje zal vast niet willen dat zij, Hanneke, zò’n eind loopt. Ze is immers helemaal niet sterk. En alleen op een fièts vertrouwt tante haar ook niet. Ze weet heus niet hoe ze er mee aan moet, want ze wil toch zo dolgraag eens naar die Zondagsschool toe. Maar als tante née zegt, dan blijft dat ook zo, dat heeft ze als heel klein kindje al opperbest leren begrijpen.

„Dag tante, dag buurvrouw!”

Met haar schoolétui onder de arm stapt Hanneke de winkel in. Tante Dirkje staat een klant te helpen, de juffrouw die naast haar woont. Ze kijkt vlug even om naar haar nichtje.

„Dag kind! Goed gegaan vanmorgen, niet moe geweest?”

„Nee tante!”

Dan praten de vrouwen weer samen en Hanneke blijft er wat dromerig bij staan. Zal ze ’t nu al dadelijk wagen? Welja, waarom niet? Er is niemand anders bij dan buurvrouw, en diè mag wel horen wat ze vraagt!

Ze loopt achter de toonbank om en trekt de dikke winkelierster aan haar rokken.

„Tante, hoor es!”

„Kind, ben je nog hier? Ik dacht dat je al lang in de kamer zat. Wat is er?”

„Tante, mag ik overmorgen naar de Zondagsschool? Rikie Landmans vroeg of ik meeinging!”

„Zòndagsschool?” haalt tante Dirkje verwonderd uit. „Wat betekent dat nou ineens? Daar heb ik je nog nooit éérder over horen praten!”

„Dat is zo iets van de kerk, niet?” vraagt buurvrouw.

Tante knikt.

„Ja, maar daar gaan wij toch nooit naar toe. Wie vroeg er ook weer of je meeinging, Hanneke?”

„Rikie Landmans, u weet wel, dat meisje dat de vorige maand bij ons op school gekomen is!”

„O, ja. Gaan die mensen naar de kerk? Hoe komt dat kind dan op een openbare school?”

„Nee tante, haar vader en moeder gaan niet naar de kerk. Maar haar omoe wel, die is daar in huis en die wou ook dat ze naar de Zondagsschool ging!” legt Hanneke uit.

„En wil ze jòu daar nou mee naar toe hebben? Waarom?”

„Ze zegt dat het er zo fijn is, tante. Er is een juffrouw die verhalen vertelt en je leert er ook versjes!”

Hoopvol staat ze haar tante aan te kijken, maar die moet eerst nog wat anders weten.

„Waar is die Zondagsschool eigenlijk?”

Oei, denkt Hanneke, daar heb je 't al! En met een bedrukt gezicht zegt ze:

„Op de Rozensingel, tante!”

En dan gaat het precies zoals ze verwacht heeft. Tante Dirkje zet een gezicht alsof Hanneke haar heeft verteld dat de Zondagsschool ergens in België staat.

„Op de Ròzensingel? Mens nog toe, kind, hoe haal je 't in je hoofd? Je zou doodmoe terugkomen en meteen naar bed kunnen gaan. Nee hoor, dat gebeurt niet!”

En aan de manier waarop tante bij die laatste woorden haar handen in de zij plant, weet Hanneke dat ze niets meer hoeft te zeggen. Verdrietig sloft ze dan toch de kamer maar in. Was ze maar een

klèin beetje sterker, dan zou ze heel wat meer mogen dan nu! O nee, ze is niet bòs op haar tante. Ze begrijpt best dat 't niet anders kan, dat tante alleen maar weigert om haar niet moe en ziek te maken. Maar ze was toch zo èrg graag eens meegegaan! In de winkel helpt tante Dirkje haar klant af.

„Zielig voor 't kind!” zegt diè medelijdend. „Je kon aan d'r ogen zien dat ze d'r graag heen wou!”

Tante haalt, een beetje kriegel op zichzelf, de schouders op.

„Ja buurvrouw, dat is niet anders. Als ik één keer toegeef, dan weet ik net hoe het gaat, dan wil ze d'r elke week wéér naar toe. En dat kàn nou eenmaal niet. 't Is een veel te zwak poppetje!” Buurvrouw zegt er niets meer over, ze betaalt en gaat weg.

Een halfuurtje later zit tante Dirkje met haar pleegkind aan tafel, maar Hanneke heeft niet veel trek. Dat is iedere middag zo. Tante moet haar altijd dwingen om haar bord leeg te eten, anders kreeg ze niets naar binnen. Maar Hanneke schrikt nooit als tante wat snibbig uitvalt. Ze weet wel dat tante het goed bedoelt en heus wel heel veel van haar houdt, anders zou ze haar na het eten niet aldoor een sinaasappel of een banaan uit de winkel toestoppen.

De tafel is nog maar net afgeruimd en Hanneke maakt zich klaar om weer naar school te gaan, als de winkelbel gaat. Tante loopt naar voren en ziet dat het buurvrouw weer is. Die valt gelijk met de deur in huis.

„Ik heb nog es over die Zondagsschool nagedacht, Dirkje, maar misschien is daar tòch wel een mouw aan te passen. Kijk eens: onze Dien gaat 's Zondags vaak naar d'r grootvader toe, dat is niet zo ver van de Rozensingel af. Als diè Hanneke nou overmorgen es meenam op de fiets, en haar dan later ook weer kwam halen!” Tante kijkt even bedenkelijk. Zou 't vertrouwd wezen? Maar och kom, Dien is veertien, die kan toch wel op een meisje van acht passen! En. . . . tante gùnt het haar nichtje zo graag!

„Goed dan,” zegt ze, „als Dien dat wil. . . .”

„O ja, dat is wel in orde. Ik heb het er onder 't eten al lang met haar over gehad!”

„Hanneke!” roept tante nu, en als de kleine meid uit de kamer komt aanlopen, is het buurvrouw die haar vertelt wat er afgesproken is.

Ze kan haar oren bijna niet geloven.

„Mag het echt, tante?”

„Och ja, vooruit dan maar. Jij bent ook niet iedereen!”

Dan vliegt Hanneke op haar tante af en kust haar dat het klapt, wat ze anders alleen bij 't opstaan en bij 't naar bed gaan doet.

„Rare meid!” verweert tante zich. „Schiët maar vlug op, dat je niet te laat op school komt!”

Hanneke schiët al op, ze huppelt de deur uit en zwaait nog eens vrolijk achterom naar de twee vrouwen.

„Maak je niet te moe!” roept buurvrouw haar na, maar ze hoort het niet eens meer.

En terwijl tante Dirkje naar binnen gaat om de borden te wassen, zegt ze met een zucht en een glimlach tegen zichzelf, dat ze 't zwakke nichtje, waar ze zo vaak extra werk mee heeft, toch voor geen geld van de wereld zou willen missen.

Dàt is wat te zeggen, die eerste keer dat Hanneke naar de Zondagschool mag! Om kwart over een zit ze al op haar stoel te wippen van ongeduld, al beweert tante ook nòg zo stellig dat ze nog ruim de tijd heeft, omdat Dien en zij er met de fiets in een goed kwartier zijn. Maar als 't eindelijk twee uur is en Dien haar bij de school aan de Rozensingel aflevert, is ze toch niets op haar gemak en zou ze er heel wat voor over gehad hebben als tante bij haar was geweest inplaats van het buurmeisje. Gelukkig komt Rikie Landmans al gauw op haar af en die troont haar mee naar de juffrouw. Dan gaat het verder allemaal vanzelf. De juffrouw is aardig en geeft haar een mooie plaat om thuis in haar slaapkamer op te hangen. Er staat een man op met een staf in zijn hand, waar hij mee op het water slaat.

„Dat is Mozes,” zegt de juffrouw, „daar gaan we het straks met elkaar over hebben. We zijn er eigenlijk al een paar weken mee bezig, maar misschien wil Rikie je dan wel vertellen hoe 't begin van de geschiedenis was!”

Of Hanneke ook luistert die middag! Ze zit met de plaat op haar schoot en ze griezelt er van als ze hoort hoe al het water van Egypte zo maar bloed werd. Maar die mensen waren ook zo slecht voor dat arme volk van Mozes, dat zo hard werken moest en zoveel slaag kreeg. „Het volk van Gød,” zegt de juffrouw, maar dàt begrijpt Hanneke niet.

Als de Zondagsschool uit is, gaat ze met Rikie Landmans mee naar huis. Daar moet ze blijven tot Dien haar om halfzes komt halen,

dat is van tevoren afgesproken. Rikie's vader en moeder zijn uit, maar dat hindert niet, want haar omoe is er. Dat is een vriendelijke oude vrouw, bij wie Hanneke zich direct helemaal thuis voelt. Zij is het ook die haar 't verhaal van Mozes vertelt, tot waar de juffrouw de vorige keer was gebleven. Opgetogen komt Hanneke 's avonds thuis, en als ze al lang in bed ligt, is ze nog vol van de prettige middag.

Maar net zoals tante Dirkje gedacht heeft: bij die eerste maal blijft het niet. Hanneke gaat vaker naar de Rozensingel. Niet elke week, dat zou niet kunnen. Ze is zo dikwijls moe en hongerig, dan mag ze van tante beslist niet naar buiten. Ook gebeurt het af en toe dat Dien 's Zondags nièt naar haar grootvader gaat. Dan moet Hanneke thuisblijven, want dat hele eind lopen, daar is nog altijd geen denken aan. Maar de meeste keren zit ze toch in 't Zondagschoolklasje en luistert met stralende ogen naar wat de juffrouw vertelt. Ze gaat de verhalen uit de Bijbel hoe langer hoe beter begrijpen. Dat komt ook door Rikie's grootmoeder, die nog een oude kinderbijbel heeft en daar na de Zondagsschool altijd uit voorleest. Dat kan ze goed, reken maar, en ze is dol op kinderen. Hanneke mag haar òòk omoe noemen en dat doet ze graag, want ze houdt veel van de oude vrouw, haast net zoveel als van tante Dirkje. Eigenlijk is ze 's Zondags nog liever bij omoe dan bij tante, die, moe van het drukke werk in de winkel, die ene dag in de week meestal gebruikt om eens flink uit te rusten en een lange middagdut te doen.

Zo gaat de zomer voorbij en de herfst. 't Wordt Kerstmis. Hanneke heeft er zich erg op verheugd om bij 't Kerstfeest van de Zondagschool te zijn. Rikie en de andere meisjes hebben haar zoveel verteld van vorige Kerstfeesten, dat ze nieuwsgierig geworden is en op 't laatst de dagen begint te tellen. Nog vijf, vier, drie nachtjes slapen, en dàn . . .

Tante heeft beloofd dat ze mee zou gaan. Dat had Hanneke feitelijk niet durven hopen. Tante gaat bijna nooit uit, ze zit maar het liefst rustig thuis als de winkel dicht is. Maar toen Hanneke haar vertelde dat er van alle andere kinderen een vader of moeder meekwam, vond ze 't toch wel wat sneu als haar nichtje er dan alléén bij zou wezen.

Bij Rikie thuis hebben de meisjes samen met omoe versjes gezongen,

die ze de laatste tijd hebben moeten leren. „Stille nacht”, „Ere zij God”, „Heerlijk klonk het lied der engelen” en nog veel meer.

Aan al die dingen denkt Hanneke, als ze 's morgens vòòr Kerstmis in bed wakker ligt. 't Is raar, ze voelt zich niets lekkers vandaag. Zo rillerig en zwaar in haar hoofd! Vannacht heeft ze liggen hoesten, zò erg dat tante Dirkje er voor opgestaan is en haar een glas suikerwater gegeven heeft. Ze zal toch geen kou gevat hebben en ziek worden, zoals wel vaker gebeurt in de winter? Dat zou vreselijk jammer zijn. Morgen is 't al eerste Kerstdag, en òvermorgen. . . . O, nee hoor, ziek worden wil ze niet! Dan kan ze immers niet naar het Zondagsschoolfeest, waar ze zo héél erg naar verlangd heeft de laatste weken! Nee, niet ziek worden nu, voor nòg zoveel niet!

Maar jawel! Als tante Dirkje om halfacht de slaapkamerdeur opendoet om haar nichtje te roepen, ligt Hanneke met een vuurrode kleur, bibberend en klappertandend en toch gloeiend heet. „Kind, je hebt koorts!” zegt tante bezorgd. „Ik was er wel bang voor, dat hoesten vannacht. . . . Je moet er in blijven, hoor, stijf er onder!”

En ze stopt de dekens flink achter Hanneke's rug.

„Gelukkig dat 't vakantie is!” zegt ze nog, terwijl ze alweer naar beneden loopt.

Maar dat vindt Hanneke nu juist helemáál niet gelukkig. Ziek liggen in de vakantie, terwijl alle buurkinderen heerlijk buiten spelen — is er iets akeligers te bedenken?

Verdrietig ligt ze te piekeren in haar holletje en luistert ondertussen naar de geluiden beneden. Ze hoort tante praten met Gerrit, de knecht, die de wagen met groente komt halen om in de stad te gaan venten. Ze hoort het geroezemoes van de vrouwen die in de winkel komen, waar ze anders zo graag bij mag staan. Af en toe komt tante even kijken of ze ook wat nodig heeft, maar ze wil enkel wat melk en een bordje soep hebben.

„Mag ik morgen weer opstaan, tante?” vleit ze 's middags, als haar bed even goed wordt gelegd. „'t Is overmorgen toch Kerstfeest van de Zondagsschool, weet u wel?”

Tante kijkt bedenkelijk.

„We zullen zien als je beter bent, maar ik geloof er niet veel van. Zo vlug gaat dat in de regel niet bij jou!”

Och nee, eigenlijk gelooft Hanneke zelf ook niet dat ze morgen

beter zal zijn. En als 't eerste Kerstmorgen is, ligt ze nog even koortsig en moe in haar bed als gisteren.

„Geen sprake van dat je zò op de vloer komt!” zegt tante beslist. „Dan maar nièt naar het feest van de Zondagsschool. Ik moet je zuinig bewaren voor je vader, die komt over drie maanden thuis met het schip!”

Vàder thuis — ja, dat is prettig. Daar verlangt Hanneke ook wel naar. Maar drie maanden zijn nog zo lang! Het Zondagsschoolfeest is veel dichterbij. En dàt nu te moeten missen, terwijl ze er zich juist zo èrg veel van voorgesteld heeft — daar kan Hanneke wel om schreien en dat dòet ze ook, heel stilletjes met haar gezicht in 't kussen.

En dan wordt het twééde Kerstdag. Hanneke is nu wel wat beter, maar opstaan mag ze nog niet. Tante heeft toch wel erg met haar te doen. Ze begrijpt best dat 't een grote teleurstelling is voor het kind, om nu niet naar het Kerstfeest te kunnen. En ze bedenkt van alles om haar een beetje op te vrolijken. Ze perst twee heerlijke sinaasappels voor haar uit en brengt haar ook nog een schaalje met noten. Ze belooft dat ze straks na 't eten de hele middag bij haar zal komen zitten en haar dan zal vertellen van vroeger, toen moeder en zijzelf nog kleine meisjes waren.

Voor dat làatste vindt Hanneke prettig. Tante vertelt maar een enkele keer, ze heeft het altijd zo druk. En tante is zo lief vandaag, helemaal niet kortaf en ongeduldig.

De middag kòmt, en tante Dirkje doet wat ze beloofd heeft. Ze zit naast Hanneke's bed en vertelt. Ze vertelt zòveel aardige dingen uit haar kindertijd, dat het heus lukt de verdrietige bui van Hanneke wat te verjagen. Maar als ze even opstaat om haar eens te laten drinken, vraagt Hanneke onverwacht:

„Tante, gingen moeder en u vroeger nooit naar de Zondagsschool?”

„Nee kind, dat niet. Waarom?”

„Ik wou zo graag dat u eens wat van de Here Jezus vertelde, net als de omoe van Rikie Landmans. Maar dat kùnt u zeker niet, hè?”

„Nee, dat kan ik niet!” zegt tante, en heel even is er spijt in haar hart, omdat ze haar nichtje dàt plezier nu ook al niet doen kan.

„Tante!”

„Ja?”

„Hoe laat is 't nou?”

„Bij vijven!”

„Dan is het Kerstfeest al afgelopen!” zucht Hanneke. „Om halfvijf zou ’t uit wezen, zei de juffrouw!”

Tante geeft geen antwoord, ze staat naar iets anders te luisteren.

„Wat is dàt nou? ’t Lijkt wel of er aan de winkel deur getikt wordt, maar dat kan toch niet! Welke klant zou er nou vandàg...?”

Ja, ’t is toch echt waar, geloof ik. Even kijken!”

Ze loopt vlug de trap af, doet de deur van ’t slot en ziet een oude vrouw en een meisje staan, die ze niet kent.

„Dag juffrouw, we zijn hier toch wel terecht? Ik ben juffrouw Landmans en dit is Rikie, m’n kleindochtertje. We komen naar Hanneke Berkers zien!”

„O,” zegt tante blij, „ja, dan bent u terecht hoor! Kom maar gauw boven!”

Even later staan ze met hun drieën in ’t slaapkamertje. Rikie is wat verlegen om ’t vreemde geval, maar omoe stapt zo maar naar Hanneke’s ledikant en geeft haar een zoen waar haar tante bij is.

„Och m’n lieverd, wat was dàt nou jammer, de allereerste keer nog wel. Maar we komen nou fijn even bij je op visite en we hebben alles van het feest voor je meegebracht. Toe Riek, pak eens uit!”

En Rikie stalt ijverig alle Kerstverrassingen uit op Hanneke’s dekens. Een sinaasappel, een krentenbroodje, een zakje kerstkransjes en een boekje.

„Alleen de chocolademelk, diè heeft Hanneke nou niet gehad!” zegt ze spijtig.

Maar Hanneke’s ogen stralen van blijdschap en tante Dirkje zegt: „Chocolademelk maken zal ik wel, wacht maar eventjes. Eerst een makkelijke stoel halen voor je omoe en een paar kussens er bij voor Hanneke, dat die rechtop zitten kan. Dat mag nou wel, ze is al veel beter!”

O, en nu wordt het tòch Kerstfeest, echt Kerstfeest voor Hanneke. Ja, want al dat lekkers, dat mooie boekje en die onverwachte gezelligheid zijn niet de hoofdzaak. Echt Kerstfeest kan het pas wezen als er iemand is die de Kerstgeschiedenis vertelt. Maar dat gebeurt òk daar in ’t kamertje, zeker. Dat doet omoe, heel eenvoudig en tegelijk heel eerbiedig. En ’t is niet alleen Hanneke die er van geniet. Rikie hoort het nog net zo graag, al is ’t voor hàar de tweede keer al vanmiddag. En zelfs Hanneke’s tante luistert, stil met de handen in de schoot.

De juffrouw op Zondagsschool heeft ook nog een ander verhaal voorgelezen, dat mag Rikie navertellen. 't Gaat eerst wel wat stotterig, 't is ook zo raar met die tante van Hanneke er bij. Maar omoe helpt een beetje mee en dan vlot het al gauw.

En daarna zingen ze met elkaar alle Kerstversjes nog eens over. Wéér klinken de heldere meisjesstemmen met omoe's bevend geluid er doorheen, en wéér zit tante Dirkje er stil bij te luisteren. Ze ziet Hanneke's blij gezichtje en ze wou opeens dat ze al die versjes òk kende, dat zou het kind nog veel gelukkiger maken.

Tot slot mogen de vriendinnetjes dan samen nog wat babbelen, terwijl de twee vrouwen beneden een poosje rustig praten. 't Is al zeven uur geweest, als Rikie en haar grootmoeder eindelijk weggaan.

„Foei, wat zijn we laat!” zegt omoe, „ze hebben thuis vast en zeker het brood al op!”

Moe, heel erg moe, maar ó zo tevreden laat Hanneke zich die avond door tante onderstoppen. Ze zal wel gauw slapen, ze heeft haar krentenbroodje nauwelijks meer naar binnen kunnen krijgen. Maar terwijl haar ogen al dichtvallen, soest ze nog na over al wat ze pas heeft beleefd. Rikie's omoe is een lief mens, tante Dirkje zei het ook vanavond. O, Hanneke gelooft niet dat ze ooit zo'n heerlijke avond heeft gehad, al heeft zij haar Kerstfeest dan onder de wol moeten vieren inplaats van op Zondagsschool. En als ze morgen of overmorgen haar bed weer uit mag, dan zal ze al dat mooie in een dikke brief aan vader schrijven. Want er mee wachten tot hij thuiskomt — nee hoor, dàt kan ze niet. Dat duurt immers nog drie maanden, en die zijn zo lang, zo verschrikkelijk lang!